

Samtidsidéhist orie

Hvad er samtid?

- Samtid som:
  - det *øjeblikkelige* (nu-og-her)
  - det *samtidige* (på samme tid)
  - *samtidighed* (jævnaldrende, på samme alder)
- Samtid som foreningen af:
  - det *dominerende*
  - det *residuale* (fortidsforlængende)
  - det *fremspirende* (fremtidssvangre)
- "Samtiden er ikke bare det nutidige. Noget af det, der sker nu synes mere samtidigt end andre ting, der også sker nu. Det samtidige er den del af forgangen tid, som vi anerkender som tilhørende os nu; det, der endnu ikke synes at have afsluttet sig i narrativ forstand." (Simon During, *Cultural Studies*, 2005)
- "Samtiden er det tidsøjeblik, hvor vi beslutter at mindske vores forhåbninger til fremtiden eller at forlade nogle af vores kære fortidige traditioner for at kunne passere gennem her-og-nus snævre port." (Boris Groys, "Comrades of Time", 2009)
- Usamtidighed/utidighed som en kritisk strategi der kan "udfordre etablerede fortællinger om, hvad slags tid, det er nu, hvad tiderne er, og hvilket politisk tempo eller temporalitet, vi bør adlyde" (Wendy Brown, *Edgework*, 2005; jf Nietzsche, Kierkegaard)

Hvad er samtidsidéhistorie?

Samtidsidéhistorie handler om at lytte til nutiden, der taler om og med sig selv

- idéhistorisk praksis, som beskæftiger sig med den tid, som vi umiddelbart befinder os i
- en måde, hvorpå idéhistoriske undersøgelser og metoder kan bruges til at opklare det, der undrer os i og om vores egen tid
- en måde at tale om og til sin tid
- analyserer de måder, hvorpå nutiden beskriver sig selv som sådan-her-er-vi-nu-og-her
- "Hvordan formår vi på en og samme tid at være forbavset over verden og at føle os hjemme i den?" (G. K. Chesterton, *Orthodoxy* 1908)

A Venn diagram consisting of three overlapping circles arranged horizontally. The leftmost circle is light blue and contains the text 'historie'. The middle circle is a medium blue and contains the text 'diagnose'. The rightmost circle is a darker blue and contains the text 'prognose'. The circles overlap in pairs and in the center, creating a gradient of blue shades from left to right.

historie

diagnose

prognose

Samtidsidéhistoriske tilgange, 1

- 1) **Seriel samtidsidéhistorie.** 'fra Platon til i dag'-idéhistorie, hvor nutiden er den sidste periode i en lang række af stop på tænkningens vej
- 2) **Idéhistoriebrug i nutiden.** Spørger til, hvilken fortid eller fortider, der skabes i nutiden
- 3) **Nutiden læst i fortiden,** hvor en aktuel problemstilling analyseres i dens fortidige udgave(r)
- 4) **Fortiden læst i nutiden** undersøger de idéhistoriske forgængere og argumentationsfigurer i nutidstekster
- 5) **Nutidens idéhistorie** handler om at spørge til nuet som en begivenhed i gang med at ske

- Mikkel Thorup: Introduktion: At læse Trump (idéhistorisk)
- 1. Jonas Holst: En hulens demagog. Platon læser Trump
- 2. Eva Krause Jørgensen: En klog fyrste er en sjælden fugl. Martin Luther læser Trump
- 3. Mikkel Thorup: At erobre magten og beholde den. Niccolò Machiavelli læser Trump
- 4. Mathias Hein Jessen: Den Dødelige Gud. Thomas Hobbes læser Trump
- 5. Nicolai von Eggers: Almenviljen har altid ret. Jean-Jacques Rousseau læser Trump
- 6. Christian Olaf Christiansen: I evig strid med sig selv. Alexis de Tocqueville læser Trump
- 7. Ole Morsing: "Bum, Jorden er rund". Søren Kierkegaard læser Trump
- 8. Esben Bøgh Sørensen: Den alvorlige Pøsehans. Karl Marx læser Trump
- 9. Morten Haugaard Jeppesen: At have ordet i sin magt. Friedrich Nietzsche læser Trump
- 10. Bjarke Skærlund Risager: Vor tids Cæsar. Antonio Gramsci læser Trump
- 11. Tobias Dias: Den bedrøvede klovn. Walter Benjamin læser Trump
- 12. Frank Beck Lassen: Løgnens mester. Hannah Arendt læser Trump
- 13. Sune Liisberg: Trump er ikke budskabet. Marshall McLuhan læser Trump
- 14. Jacob Jensen: Stemmens hævn. Albert Hirschman læser Trump
- 15. Jakob Bek-Thomsen: Tabet af virkeligheden. Jean Baudrillard læser Trump
- 16. Stine Slot Grumsen: America First! Ulrich Beck læser Trump
- 17. Louise Fabian: Prekære kroppe mod Trump. Judith Butler læser Trump

Samtidsidéhistoriske tilgange, 2

- 6) **Samtidspåstande.** For en samtidsidéhistoriker er det interessant at betragte og analysere samtidsudkast, at spørge til hvordan og hvorfor de udkastes nu og på denne måde, med sådanne argumenter og bevisførelser
- 7) **Samtidsproducenter.** Her laves idéhistorisk analyse af dem, der er særligt væsentlige skabere af vores forståelse af samtiden i og gennem deres tekstproduktion
- 8) **Samtidens idéer.** Samtidsidéhistorisk opgave at udrede nutidens prægnante/toneangivende idéer, deres opkomst, tråde bagud i historien og deres samtidsskabende kraft i nutiden
- 9) **Idéhistorisk samtidsdiagnose og prognostisk idéhistorie.** En samtidsidéhistorie, der forsøger en egentlig samtidsdiagnosticering, ikke kun som analytisk redskab men som den analytiske bestræbelse selv
- 10)..

Prologue	1
1 Losing the Words of the Cold War	15
2 The Rediscovery of the Market	41
3 The Search for Power	77
4 Race and Social Memory	111
5 Gender and Certainty	144
6 The Little Platoons of Society	180
7 Wrinkles in Time	221
Epilogue 9/11	256

2011

- Lokaliserer idékamp som periodekarakteristika, slut 20.årh
- Ikke unikt for perioden, men
  - Nye idéproducenter (tænketaanke, nye medier, kommentatorer, omdannelse af den intellektuelle ...)
  - "most striking of all was the range across which the intellectual assumptions that had defined the common sense of public intellectual life since the Second World War were challenged, dismantled and formulated anew."
- Epokalisering
  - "coherent period in the history of the United States"
  - Hvordan se historiske brud (ikke præsidentvalg, ikke hændelser)
  - '68' startede en epoke men definerede den ikke
  - Gamle forestillinger krakelerer i alle mulige videns- og praksisfelter samtidig – uden at en ny konsensus danner sig
  - Først og fremmest i idéernes verden, mindre i samfundet
- Hans samtidsidéhistoriske tilgang
  - "an account of the ways in which contemporaries, working within the stock of ideas they possessed, tried to make sense of their times, and how through those very efforts – through argument and imagination, marginalization of some ideas and victories for others – the categories for social thinking were themselves remade. It is a story of the debates across a half-dozen fronts through which Americans tried to reimagine themselves and their society"

Prologue	1
1 Losing the Words of the Cold War	15
2 The Rediscovery of the Market	41
3 The Search for Power	77
4 Race and Social Memory	111
5 Gender and Certainty	144
6 The Little Platoons of Society	180
7 Wrinkles in Time	221
Epilogue 9/11	256

2011

- Hans samtidsidéhistoriske tilgang
  - "an account of the ways in which contemporaries, working within the stock of ideas they possessed, tried to make sense of their times, and how through those very efforts – through argument and imagination, marginalization of some ideas and victories for others – the categories for social thinking were themselves remade. It is a story of the debates across a half-dozen fronts through which Americans tried to reimagine themselves and their society."
  - Økonomi, magt, race, køn, samfund, historieopfattelse
  - "Ideas in motion across an age"
  - Lander ikke i ét nyt begreb/konsensus men i en "smitte af metaforer", flydende, omskiftelige
  - "... I have been drawn to the fields where the heaviest public intellectual ammunition of the era was mobilized, where academic thought and policy met with the sharpest implications for each other [...] the arguments in which they were deployed, the contexts in which they were shaped, the ways in which they refashioned the

Pandemiens tidsalder

Idéhistorier
om vores
lange nu

Mikkel
Thorup

ATLAS

Indhold

Indledning	11
1. Vores dystopiske nu	19
2. Politik uden fremtider	35
3. Hverdagens sikkerhedspolitik	53
4. Kropspolitik	69
5. Grænsepolitik	85
6. Markedsregering	101
7. Tømning af det sociale	119
8. Vidensautoriteternes genkomst	141
Afslutning	167

Spørgsmål til (samtds)idéhistorisk praksis

- 1) Hvordan kan man skrive en nutidens historie, der ikke er anakronistisk eller præsistentistisk, dvs. som ikke kommer til at læse fortiden på nutidens betingelser?
- 2) Hvordan identificerer man en problematiks begyndelse? Vi ønsker at undgå en evig regres bagud i tid, men hvordan argumenterer man for, at noget har et klart starttidspunkt og hvordan identificere et sådant?
- 3) Er dengang og nu det samme? Er det samme problem vitterligt det samme over tid? Hvordan kan forandringer i og af det samme beskrives, således at vi bevarer identiteten i problematikken over tid og er sensitive over for dets historiske forandring?
- 4) Hvordan udvælger man sit materiale redeligt?
- 5) Hvordan kan man sikre at ens idéhistorie flugter med historikernes historie, at den ikke er rent spekulativ, men passer med andre videnskabers beskrivelse af perioden?
- 6) Hvordan bruger vi i vores analyse andre videnskaber, historie, sociologi, litteraturhistorie etc. som sekundærkilder til tiden i øvrigt uden for de tekster og idéer, vi specifikt analyserer på?